

SUKKERROE- NYT

Danske Sukkerroedyrkere orienterer

- 3** Optimering!
- 4** Udbytte af sortsafprøvningen
- 6** Får man noget ud af at præcisionsgødske sukkerroer?
- 9** Runkelroebiller
- 12** Mikkel Nilars
– ny medarbejder hos NBR
- 13** Sukkerprocenten falder!
- 14** Seneste nyt fra Primær Færdsel
- 16** Benjamin Christensen, Pollerup
Hovgård – MØN IS, ny skribent i 2020
- 19** Stigende verdensmarkedspris
på sukker

Når støvet har lagt sig

Elo West Larsen
Konsulent,
KWS Scandinavia

Det er en tilfældighed, at overskriften er identisk med titlen på en nylig indledt TV-serie fra DR. Serien handler om terror, eller det som sker mellem mennesker før, under og efter at alting hvirvles op og efterlader alle involverede et andet sted end før. Terror; helt så galt gik det ikke under det netop afsluttede roefrøsalg. Men et hundeslagsmål var det. Nogle aktører valgte at gå hårdt til bidet et godt stykke tid før de årlige forsøgsresultater blev almeneje i midten af november sidste år.

Man kan diskutere og betvivle om den nye ramme for roefrøsalget er til gavn for den samlede roedyrkning på den lange bane. Ingen er vel i tvivl om nødvendigheden af optimering og rationalisering i roedyrkingen, og det er allerede sket i stor stil. Men i optimeringens hellige navn skal man passe på ikke at ofre langsigtede interesser.

Alle frøfirmaer melder (foreløbig) et pænt antal sorter til de officielle sortsforsøg, som styres uvildigt og kompetent af Nordic Beet Research og TystofteFonden. Meningen er, at grundlaget for sortsvalget understøttes så godt, at den enkelte roedyrker kan vurdere, hvad der er bedst på den enkelte bedrift. Ved hele tiden at vælge sorter fra den gode ende sikrer man den bedst mulige økonomi i roedyrkingen. Heldigvis meldte mange roedyrkere hus forbi, da de blev tilbudt roefrø med middelmådige udbytter til en stærkt nedsat pris – inden man kendte resultatet af årets forsøg.

Nogle klapper i hænderne og giver udtryk for, at det er lige hvad vi har brug for. Men hvad sker der med en afgrødes dyrkningsøkonomi som roernes, hvis der i højere grad optimeres efter hvad der bedst kan betale sig andre steder i sædskiftet? Dette synes ikke at være i roedyrkingens langsigtede interesse.

Lad mig skifte spor. En tak til Nordic Sugar og Nordic Beet Research for deres supergode årlige arrangement – Inspirationsdagen – som også handlede om optimering. Både i marken og på fabrikken. Selvfølgelig!

Her blev sortsvalget også berørt. Og her fik markedets højestydende sorter et lille gok i nødden fordi 2019 viste sig at komme ud med en meget lav sukkerprocent. Det blev heldigvis tydeligt understreget, at det primært var vækståret med sine naturgivne vækstbetingelser som var hovedskurken i det spil!

Hvor dum kan man være blev der spurgt. Transportordningen er lavet om. Det er én ting. Men man må ikke glemme, at sukkerindustrien i Danmark og repræsentanter fra danske sukkerroedyrkere konsekvent har fravalgt sorter med meget højt sukkerindhold gennem de seneste 10-15 år – med stædig henvisning til den meget omtalte rodfure, som primært er et problem for industrien i Skandinavien og i særlig grad i Danmark.

Som det blev understreget i Sakskøbing, er rodudbytte og sukkerindhold tilsyneladende to modsatte kvalitetsparametre, men i Sortskommissionen har lille rodfure længe vægtet højere end højt sukkerindhold. Det er ikke godt hvis en sort med en meget dyb rodfure skulle blive ekstremt populær og komme til at udgøre en meget stor del af arealet. Måske skulle man gå en smule på kompromis med rodfurekarakteren og tillade salg af visse sorter med meget højt sukkerindhold.

Sluttelig tak for tilliden til alle jer som valgte at købe orange frø, og ikke mindst dem som var friske på at handle i KWS webshop, hvor mere end 70 % af KWS' salg er lagt.

Roesorter

Udgivet af
KWS Scandinavia A/S

Selma KWS
Evalotta KWS
Cantona KWS
Daphna
Fenja KWS
Cascara KWS

AgroService Manager:
Julie Torp-Thomsen
KWS Scandinavia

Tlf: 3050 4321

julie.torp-thomsen@kws.com

Kontakt:

KWS Scandinavia A/S
Kongensgade 16
4800 Nykøbing F.
Tlf.: 2020 1516

elo.larsen@kws.com

www.kws.dk
www.kwsbeetclub.dk

SukkerroeNyt

Udgivet af
Danske Sukkerroedyrkere
Axelborg, Axeltorv 3,1.
1609 København V
Tlf.: 33 39 40 00
E-mail: ks@lf.dk
www.danskesukkerroedyrkere.dk
ISSN: 1395-136X
ISSN: 2245-9391 (online)

Ansvarshavende redaktør:
Klaus Sørensen

Redaktionsudvalgsmedlemmer:

Gdr. John Reese Jensen
Slagelse, tlf. 2859 4244

Gdr. Morten Thorkilsen
Gørlev, tlf. 2012 3564

Prob. Finn Jørgensen
Stege, tlf. 2128 3039

Godsejer Helge
Danneskiold-Samsøe
Søllested, tlf. 5494 4102

NBR Nordic Beet Research
Forsøgsschef Desirée Börjesdotter
Sofiehøj
Højbygaardvej 14
DK-4960 Holeby
www.nordicbeet.nu
Tlf: +45 54 69 14 40

Annoncer:

Redaktør Klaus Sørensen
Tlf. 3339 4009
Mail: ks@lf.dk

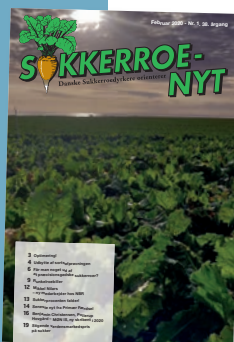
DTP, repro & tryk:
Glumsø Bogtrykkeri A/S
Vallensbækvej 61
2625 Vallensbæk

Bladet udkommer fire gange om året: februar, april, august og december måned. Det sendes til alle sukkerroedyrkere med kontrakt på levering af sukkerroer til Nordic Sugar og distribueres gennem postvæsenet.

Oplag: 1.530

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Forsiden
Sortsforøg ved
Gedser Fyr med
Østersøen i bag-
grunden,
foto Desirée Börjes-
dotter.

Optimering!

Den netop afsluttede kampagne endte med det næsthøjeste udbytte nogensinde – med 13,5 tons sukker pr. ha har kun 2014 været bedre. De høje udbytter er nødvendige i alle afgrøder, men især i roerne skal der gode udbytter til for at få økonomi i dyrkningen på nuværende tidspunkt. Roeprisen er desværre stadig under pres, så det gælder om at optimere på alle parametre i dyrkningen og på fabrikkerne.

Frøkjøbet er et af de områder, vi har ændret på til i år. Her har vi gjort handlen mere fri og gjort det muligt at købe frø direkte fra frøleverandørerne og andre udbydere. Rigtig mange dyrkere har benyttet sig af den nye mulighed, der har givet en større konkurrence mellem firmaerne med lave frøpriser til følge. Jeg håber naturligvis, at alle frøleverandørerne kommer på banen til næste år med direkte salg, så vi får udbredt den frie handel og konkurrence yderligere. Det er selvfølgelig blevet knapt så overskueligt, nu hvor vi kan købe frøet flere steder og til forskellige priser, men det er vi vandt til at håndtere på alle andre områder, så det bliver uden tvivl også snart hverdag her på roerfret for alle parter.

Pesticiderne i roedyrkningen er under stort pres, hvor f.eks. Betanal Power kun må bruges her til og med 2020. Det er derfor vigtigt at se forsøgsresultaterne igennem for at finde den rigtige løsning på ukrudtsbekæmpelsen til næste år. Nordic Beet Research er på forkant for at finde løsninger – ikke kun på ukrudtsbekæmpelse men også på skadedyrsbekæmpelse i roerne, hvor Gaucho måske ikke må bruges i 2021.

Allerede tid til at se frem mod 2021

Selvom roerne her til 2020 endnu ikke er sået, er det allerede tid til at se frem mod 2021. I bestyrelsen er vi i gang med forberedelserne til dette års forhandlinger med Nordic Sugar om kontrakten for 2021, og mødedatoerne er sat i kalenderen.

Sukkerprisen i EU viser små stigninger som følge af begrænsede lagre, og med udsigt til en lavere produktion på verdensplan er prisen på verdensmarkedet også i bedring. Pilen peger således i den rigtige retning, men vi kommer også fra et meget lavt udgangspunkt med en ultra lav sukkerpris og underskud hos mange af sukkervirksomhederne i EU – vi kan vel sige, at vi nu igen har udsigt til at få hovedet oven vande. Råderummet er desværre fortsat meget begrænset. Udover selve roeprisen, som altid står på dagsordenen, er der også andre ting, vi skal have set nærmere på. Vi skal fortsætte med at finde positive justeringer i kontrakten, så vi kan gøre det mere attraktivt at være roedyrker. Det er vigtigt, at vi får nogle vilkår på plads, så vi fortsætter den positive tilgang til roedyrkningen, der blev udvist ved kontraheringen til i år.

Vi ses til generalforsamlingen den 2. marts 2020 på Engestofte

Vores generalforsamling i Danske Sukkerroedyrkere er mandag den 2. marts 2020, kl. 9.00 på Engestofte ved Maribo. Jeg håber at se rigtig mange, hvor I bl.a. har mulighed for at komme med indspark til vores kommende forhandlinger. Hvad er godt? hvad skal ændres? – vi vil i bestyrelsen meget gerne have jeres kommentarer og indspil til det kommende arbejde. Samtidig ser vi frem til at høre CEO Lars Gorissen, Nordzucker, som vil komme ind på den aktuelle situation i virksomheden og på sukkermarkedet. Indlægget er på engelsk, men præsentationen vil være på dansk, og opfølgende spørgsmål og svar vil også blive oversat til dansk.

Jørn Dalby
formand Danske
Sukkerroedyrkere

Udbytte af sortsafprøvningen

*Forsøgschef
Desirée Börjesdotter,
NBR Nordic Beet Research*

I disse dage har alle valgt roesorter og venter på at kunne komme i gang med at så. Det er resultaterne fra sidste års cirka 3.000 forsøgsparcer i Danmark, som er grundlag for den sortliste, den danske Sortskommission enes om til dyrkning i 2020. Man kan spørge sig selv, om det er rimeligt, at en så stor del af virksomhedens ressourcer investeres i sortsafprøvning? – Hvad er udbyttet? Det er naturligt at diskutere omkostningerne for sortsafprøvningen og hvordan den påvirker prisen på frø.

Formålet for sortsafprøvningen i NBR er først og fremmest at skabe et solidt grundlag for valg af de sorter, der passer bedst til dyrkning i vores område. Kravene til sorterne er specifikke for dyrkning her, sammenlignet med andre dyrkningsområder. Lav tendens til stokløbning er nok det mest åbenlyse, men også andre genetiske egenskaber slår igennem. Vi søger sorter med stor tilpasningsevne, der kan klare mange forskellige påvirkninger gennem sæsonen. Samtidigt er der egenskaber, som er udviklet i kontinentale sorter, som vi ikke behøver. Her kan f.eks. nævnes tolerance mod sygdomme, der ikke er et problem i vores dyrkningsområde – denne tolerance kan måske koste sukkerudbytte og ønskes derfor ikke her. Proceduren er den, at efter to års afprøvning udvælges de dyrkningsegne sorter af Sortskommissionen, bestående

af to dyrkerrepræsentanter og to repræsentanter fra Nordic Sugar.

Nuværende formål

I Danmark er det Tystoftefonden, som er ansvarlig for den officielle sortsafprøvning (VCU, Value of Cultivation and Use). I dette system indgår tre sortsforsøg under optimale forhold for at vise sortsmaterialets potentiale. Derudover har NBR i mange år, af avlere og industri, fået til opgave at komplementere med yderligere sortsforsøg – på samme måde som SEGES via landsforsøgene udfører sortsforsøg i andre afgrøder. I NBRs regi udføres yderligere tre sortsforsøg under optimale forhold samt provokerede stokløbningsforsøg, sortsforsøg i nematode-inficerede marker samt specialeforsøg, hvor sorterne modtagelighed over for bladsvampe undersøges ved naturlig infektion. Det er frøfirmaerne, der betaler omkostningerne for afprøvningen, og normalt testes en sort to år, inden den kan komme på listen som observationsort.

Hvorfor sortsafprøvning?

Det er ikke så enkelt at forudsige, hvilke sorter der kommer til at give det bedste afkast i kommende sæson, ud fra historiske data. Derfor har vi udlagt sortsforsøg i forskellige geografiske områder, og vi lægger stor vægt på sammenlægning af flere års forsøg ved tolkningen af forsøgsresultaterne. Derudover vurderes sorterne stabilitet over flere sæsoner for at finde de mest stabile sorter, der klarer flest påvirkninger under vores forhold.

Sorter fordelt på markedsandel

I 2019 indgik der 80 sorter i afprøvningen i Danmark, og 43 af dem blev også afprøvet i Sverige. Listen over salgbare sorter omfatter totalt 42 sorter i begge lande, inklusive ni observa-

tionssorter. Til næste år udbydes syv af disse sorter (Daphna, Selma KWS, Cantona KWS, Whisky, Fenja KWS, Evalotta KWS og Cascara KWS) i begge lande. Det betyder altså, at 75 % af de sorter, der er udvalgt til dyrkning i Danmark, ikke dyrkes i Sverige. Der er derimod større sammenfald på dyrkningsarealet – da Daphna og Selma KWS her udgør en stor andel i begge lande.

Fokus på forædling

For nogle år siden undersøgte vores tyske kolleger på IfZ (Institut für Zuckerrübenforschung) i Göttingen sortens betydning for afkastningspotentialet i sukkerroer. Generelt set var udfordringen den samme i Tyskland som her, nemlig stagnerende udbytniveauer i forskellige afgrøder. Udviklingen i sukkerroer blev studeret nøje ved at sammenligne udbyttet i ældre sorter med udbyttet i nyt sortsmateriale. Forskerne konkluderede, at gennem de sidste 10 år er det årlige udbytte i sukkerroerne øget med 1,5 procent – det vil sige, at over en tiårs periode er sukkerudbyttet steget med 15 procent. Stigningen forklares med bl.a. højere temperaturer om foråret, længere vækstsæsoner og forbedret dyrkningsteknik – men op mod halvdelen af stigningen tilskrives alene sortsudviklingen – som er fremkommet via forædlingsarbejdet, og at de rigtige sorter dyrkes.

Gevinst på 200 millioner kr

I vores rullende femårsgennemsnit har vi øget sukkerudbyttet med ca. 240 kg pr. år. Hvis vi, på samme måde som med de tyske resultater, tilskriver sortsudviklingen halvdelen af dette, havner vi på godt 100 kg sukker pr. ha/år. I et forenklet regnestykke modsvarer dette ca. 150 kr/ha. Det vil sige, at hvis arealet er 30.000 ha, giver det 4,5 millioner kr om året. Denne gevinst akkumuleres, det vil sige, at det ekstra udbytte som sortsafprøvningen har resulteret i år, har vi nytte af alle år fremover. År ét giver altså gevinst på 4,5 millioner kr. År to er det 2 x 4,5, år tre er det 3 x 4,5 osv. Regner vi på ti år, får vi en akkumuleret gevinst på totalt 248 millioner kr groft regnet – alene på grund af sortsafprøvning. Udgiften for hele NBRs virksomhed for de danske dyrkere og industrien har i samme periode været på 51 millioner kr totalt. Den her beregning viser, at udvælgelsen af de rette sorter til området har givet en nettofortjeneste på ca. 200 millioner kr for bare den danske del af NBRs omkostninger. Medregner vi den totale stigning på 240 kg sukker, bliver summen enorm. Selv om disse beregninger er meget forenkledede, er det let at se motivationen for de investeringer dyrkere og industri foretager i forskning og udvikling. Roepriser, frøpriser og andre omkostninger er ikke inkluderet i beregningerne, men disse omkostninger havde påvirket udbyttet, uanset om sortsudviklingen havde været der eller ej.

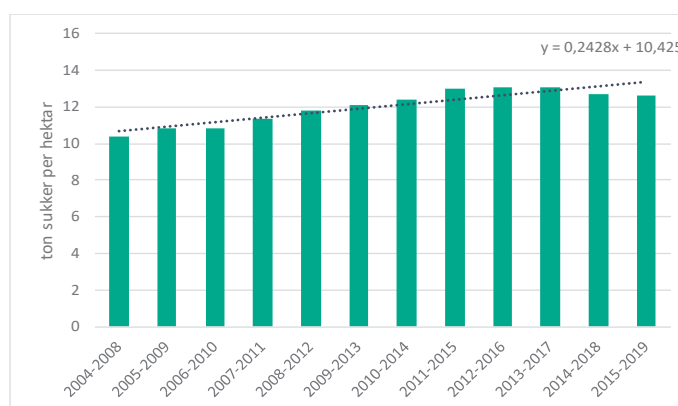
Sortsvalg i praksis

Som dyrker kan man let fristes til at vælge den sort med den laveste pris. Det er selvfølgelig en mulighed – og alle sorter på Sortskommissionens liste, med godkendte sorter til kommende sæson, er gode sorter at dyrke. Erfaringerne viser dog, at sandsynligheden for et godt dyrkningsresultat øges, når udgangspunktet er så godt som muligt. Nye afprøvede sorter, med bedst mulige bejdsning, burde alt andet lige give bedre forudsætninger gennem sæsonen end de sorter, der kom på listen nogle år tidligere. De fleste øvrige indsatsfaktorer, såsom gødning og ukrudtsbekæmpelse, koster det samme uanset hvilken sort, der vælges. Derfor starter en effektiv intensivisering af dyrkningen med valg af det rette sortsmateriale.

Taler i egen sag?

Kan det være sådan, at NBR blot lever højt på det selv bærende sortsafprøvningssystem? Frøfirmaerne betaler for den komplementerende sortsafprøvning. Kunne måske tre i stedet for seks sortsforsøg give tilstrækkeligt præcision til at udvælge de sorter, som er velegnede til dyrkning i vores område? Hos NBR arbejder vi på at vurdere, hvordan sortsafprøvningssystemet kan forandres og effektiviseres. Databehandlingen og arbejdsgangen er reelt forbedret gennem de seneste fire år, hvilket har resulteret i, at priserne på forsøgene har været uforandrede siden 2014. Men der kan sikkert findes yderligere områder, der kan forbedres i vores arbejdsrutiner, så sortsafprøvning fortsat kan være både effektiv og med høj kvalitet. Dette arbejdes der med løbende med høj prioritet hos NBR for at sikre en fortsat værdifuld sortsafprøvning.

Afslutningsvist skal det bemærkes, at vi er en lille del af den europæiske roedyrkning – og det er yderst vigtigt, at udgangsmaterialet vi dyrker – altså genetikken – er den rigtige for at sikre vores konkurrencedygtighed. Samarbejdet mellem dyrkere og industri er yderst vigtigt for at sikre udviklingen fremover. ■

Figur 1. Udviklingen i udbytte i danske sukkerroer præsenteret som rullende femårsgennemsnit viser en årlig stigning på ca. 240 kg sukker pr. ha.

Får man noget ud af at præcisionsgødske sukkerroer?

Titlen på denne artikel er formuleret som et spørgsmål, og det korte svar er JA. Det andet spørgsmål er så, hvad man skal gøre for at få noget ud af det, og det tredje spørgsmål er, hvor meget merudbytte det drejer sig om udtrykt i kg eller kroner, dvs. kan det betale sig? Vi har ikke svaret på alle disse spørgsmål, og de svar, vi vil kunne give, vil næsten alle sammen starte med ”det kommer an på....”

”Det kommer an på...”

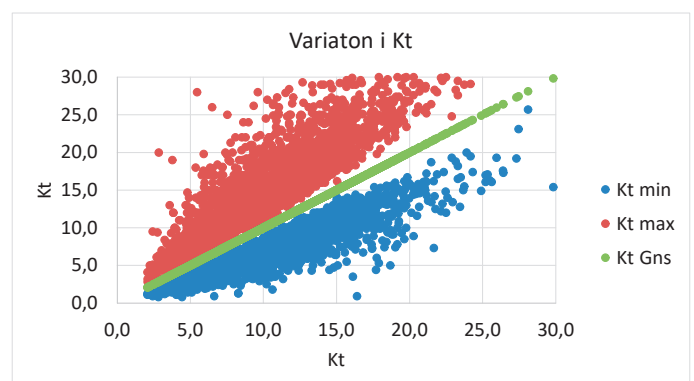
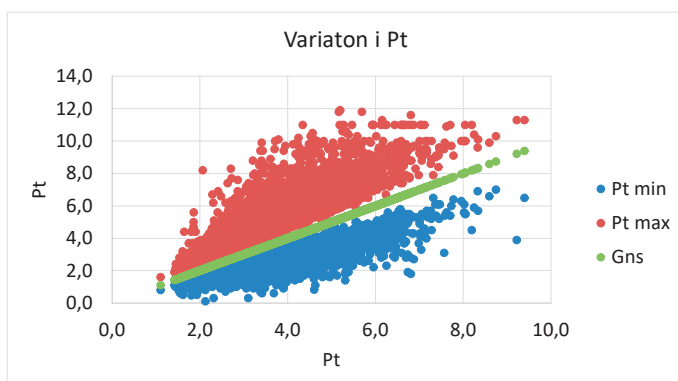
Det første det kommer an på er, hvad man egentlig mener, når man bruger begrebet præcisionsgødskning. Ser man på det på bedriftsniveau, anvender alle nok allerede præcisionsgødskning i en eller anden form. Kender man for eksempel sine jordbundstal, vil man jo forsøge at optimere tildeling af næringsstofferne efter behov, og det kræver ikke andet, end at gødningstildelingen ændres fra mark til mark.

Imidlertid indbefatter begrebet præcisionsgødskning for de fleste nok, at man optimerer på mængder og fordeling indenfor den enkelte mark, og så kommer det jo an på, om der indenfor marken er tilstrækkelig med variation, til at variable doser (graduering) af de enkelte næringsstoffer giver mening? Det næste vi derfor skal se på er, hvor meget marker egentlig varierer i behov. Den simpleste vej til dette er anvendelse af jordbundstal. I Danmark er der en god tradition for jævnlige at bestemme fos-

for- og kalital (figur 1-2), og samtidigt foreligger der megen viden om, hvordan afgrøder reagerer udbyttmæssigt på tildeling af disse næringsstoffer (figur 3).

Figur 1-3 viser, at vi har den fornødne viden til at vurdere mark for mark, om variable doser indenfor marken vil kunne betale sig for næringsstofferne P og K, så det er nok bare om at komme i gang med at bruge den allerede tilgængelige viden. Og dog! Man kommer nemlig hurtigt i tvivl om, om vi nu også har detaljerede kort nok? og om det forsøgene viser også gælder netop for min mark i et specifikt år? I forhold til kortenes detaljeringsgrad anslår Leif Knudsen, SEGES, at der behøves omkring én jordprøve/ha i marker med variation. Er markerne ensartede, kan man nøjes med én prøve per 3-5 ha.

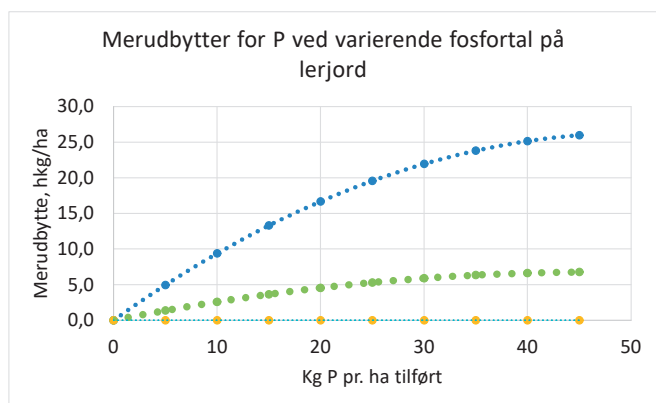
Det andet spørgsmål, som står åbent i ovenstående afsnit, omhandler vores forsøgmæssige viden. I runde tal har vi ret så sikre bud på, hvor meget en afgrøde

Figur 1-2. Sammenhæng mellem markers gennemsnitlige fosfor- og kali-tal og minimum og maksimum i samme mark. Kilde: En analyse foretaget på SEGES af data fra database over jordprøver.

skal gødes med af P og K for at sikre stabile udbytter. Det ærlige svar er dog, at vi ikke kan garantere, at du får det samme ud af det i din mark i et specifikt år. Særligt for P er det vanskeligt at forudsige afgrødens respons til stigende tildeling specifikt (figur 4), da P's tilgængelighed for planterne afhænger af en række mark- og vejræssige forhold. Til gengæld ved vi, at det er vigtigt at holde fosfor- og kalitalene på et vist niveau, og derfor skal man ikke fokusere på at gøde afgrøden men på at gøde jorden, når det gælder P og K. Vi forventer derfor, at et sædskifte med sukkerroer også vil kunne profitere af præcisionsgødsning af P og K. I tilknytning til dette skal man holde regnskab med til- og bortførsel af næringsstofferne, da det ifølge Leif Knudsen, SEGES for eksempel har vist sig, at fosfortallene kan være lave i områder af marken med høje udbytter.

Ovenstående viser, at der samlet set er et potentiale for P og K. Men hvordan ser det ud for kvælstof? Erfaringerne er ret store, når det gælder graduering af kvælstofgødning i hvede, men også at potentialerne indtil videre har været ret små. Således konkluderer SEGES, at merudbyttet ved graduert tilførsel i vinterhvede og vinterraps ligger på henholdsvis 0,6 og 0,2-0,4 hkg. Der er altså ikke det store økonomiske incitament til at graduere kvælstof i disse to afgrøder, med den viden vi har i dag. På den anden side er udstyr og viden nogenlunde omkostningsfrit tilgængeligt for de fleste, og derfor kan man jo lige så godt bruge det, argumenterer Torkild Birkmose fra SEGES. Og så kan det være, at man på sigt formår at få mere ud af det.

Figur 3. Modelleret sammenhæng mellem fosfortal og merudbytte i korn ved stigende tildeling af fosfor. Kurverne bygger på data fra forsøg i vårbyg.

Renol

...effektiv penetreringsolie, den originale og velkendte

- ✓ Større sikkerhed
- ✓ Forstærker effekten
- ✓ Hurtigere regnfastede
- ✓ Velafprøvet
- ✓ Vegetabilsk oprindelse
- ✓ Biologisk nedbrydeligt

Plantebeskyttelsesmidler skal anvendes på forsvarlig måde. Læs altid etiketten og oplysninger om produktet for anvendelse. Vær opmærksom på de advarselssætninger og advarselssymboler, der fremgår af etiketten. Nordisk Alkali er medlem af Dansk Planteværn.

Nordisk Alkali
Anemonevænget 2
4330 Hvalso
Tlf. 4649 1171
info@nordiskalkali.dk
www.nordiskalkali.dk

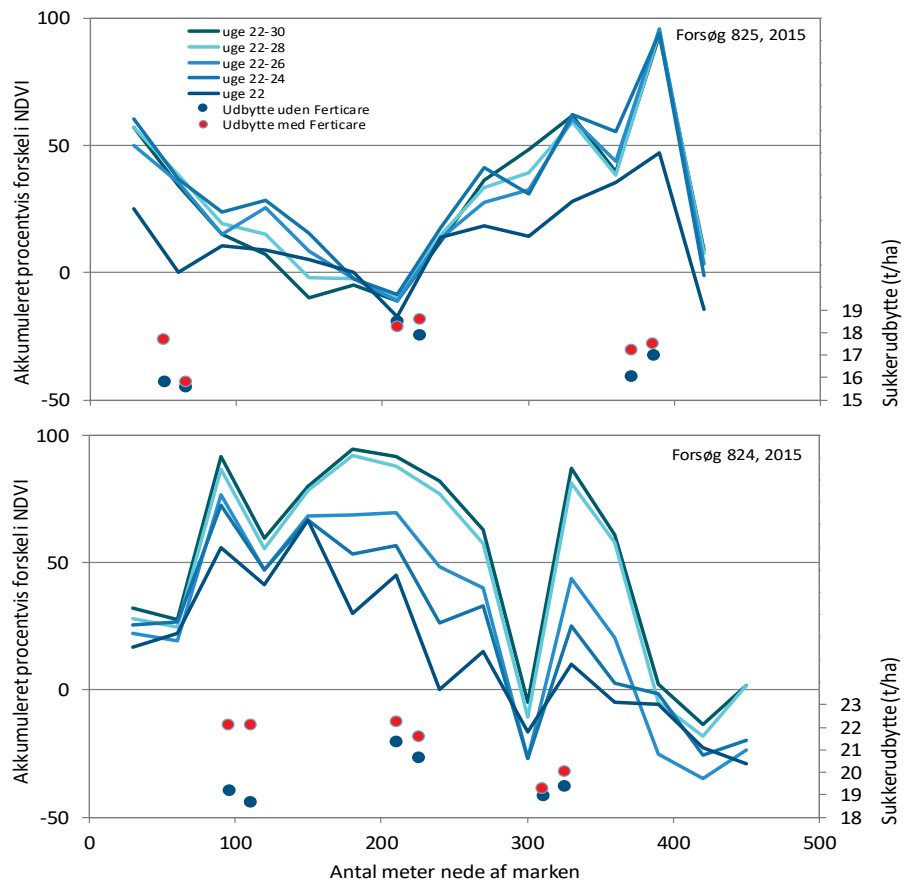

member of the Belchim Group

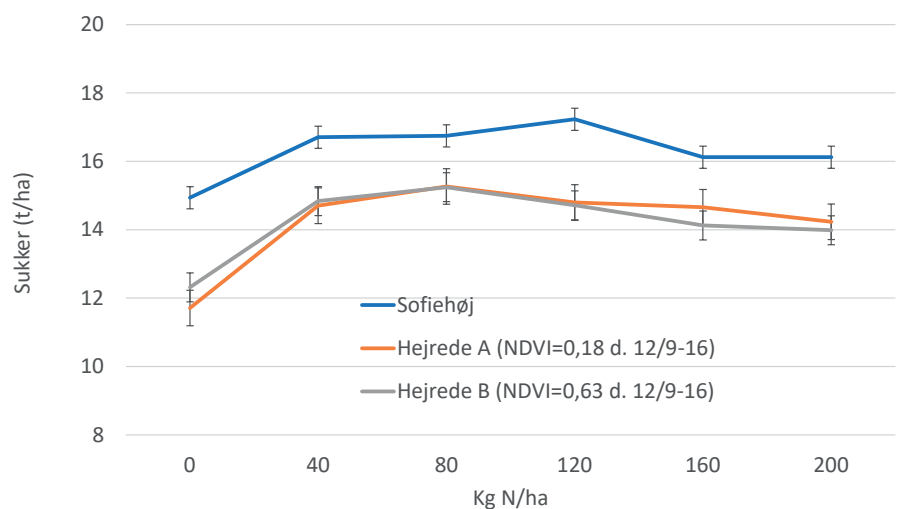
For sukkerroer er der sjældent store udslag i stigende tildelinger af kvælstof over 80 kg N/ha (se f.eks. NBR's forsøgsserie 301). Dertil kommer, at sukkerroer skal tildeles al kvælstof tidligst muligt i sæsonen for at opnå den bedste effekt. Det betyder i praksis, at kvælstof til sukkerroer i stort omfang placeres ved såning. For at lave en gradueret gødsning er det derfor nødvendigt at basere denne på kort fra tidligere år. Vi har ingen erfaring med dette, udover at vi i 2017 lavede to doseringsforsøg med kvælstof i samme mark (figur 5). Resultaterne viser, at der er et vist potentiale i metoden, idet der ses forskel i kurvernes hældning fra 0-40 kg N/ha. Hældningsforskellene er ikke så store, men de viser, at afgrødens respons på kvælstof – som forventet – er størst i arealet med lavets NDVI året forud. Forskellen er meget lille, og vil i det konkrete eksempel nok ikke have nogen praktisk betydning.

Samlet set er der god grund til at forvente, at præcisionsgødsning i sædskifter med sukkerroer har et potentiale for P og K, hvorimod det er mere tvivlsomt for N. I den kommende sæson har NBR planlagt gennemførelse af forsøg med præcisionsgødsning. Som udgangspunkt vil vi se på forskellige tildelingsstrategier og herunder præcisionsgødningsstrategier, som tager udgangspunkt i jordbunds- og NDVI-kort.

Tak til Leif Knudsen og Torkild Birkmose fra SEGES for bidrag. ■

Figur 4. Figuren viser, at samme fosfortildeling nedover marken resulterer i markante forskelle i NDVI (akkumuleret biomasse i ugerne 22-30) og sukkerudbytte (afstand mellem blå og røde cirkler).

Figur 5. Sukkerudbytte ved stigende kvælstoftildeling i to marker. I marken ved Hejrede lå to forsøg. Placeringen af forsøgene var udvalgt på baggrund af udslag i NDVI i den forudgående efterafgrøde, for at vurdere om man på baggrund af dette, kan forudsige kvælstofbehovet i den følgende afgrøde.

Runkelroebiller, Gaucho eller ej

*Projektleder
Anne Lisbet
Hansen,
NBR Nordic
Beet Research*

*Forsøgschef
Desirée
Börjesdotter,
NBR Nordic
Beet Research*

sukkerroer bliver godkendt i 2020. Hvis der gives dispensation til anvendelse af Gaucho, vil der kun undtagelsesvist være behov for yderligere insektsprøjtninger. Hvis der ikke gives dispensation til Gaucho er der en ny situation i marken, hvor man som dyrker gennem sæsonen skal følge forekomsten af skadeinsekter i marken og nøje følge insektmonitoreringen i sit område. Forsøgsresultater i 2019 viser, at når det gælder angreb af runkelroebiller, medfører bejdsning med Gaucho og Force begge en effektiv bekæmpelse af runkelroebiller og deraf øgning af plantebestanden.

nærmere i NBR Faglig Beretning vedlagt dette nummer af Sukkerroenyt. Forsøgsresultaterne antyder, at bejdsning med Force beskytter mod de tidlige angreb af runkelroebiller, der foregår under jordoverfladen under roernes spiring. Runkelroebillerne har i forsøgene ikke skadet planterne overjordisk i væsentligt omfang grundet lave temperaturer i maj 2019, og sprøjtning med pyrethroidet Karate 2,5WG (som fra 2020 sælges under navnet Lamdex) har ikke givet yderligere merudbytte. Årsagen til at vi ikke har fået effekt af supplerende sprøjtning beror på, at vi ikke rammer insekterne med produktet i det kølige vejr, idet billerne opholder sig under jordoverfladen ved lave temperaturer.

I skrivende stund er der ikke givet endelig meddelelse fra Miljøstyrelsen, hvorvidt dispensation til bejdsning med Gaucho i

I skadedyrsforsøgene 2019 har angreb af runkelroebiller været dominerende, og et udsnit af NBR-forsøgene er beskrevet

DO IT – AND DO IT RIGHT!

Find os på
Facebook

SALG &
RÅDGIVNING

GRIMME Maxtron 620

GRIMME Maxtron 620 II

GRIMME Maxtron 620

GRIMME Rexor 620

Holmer TerraDos

Uffe Jensen
+45 4028 1374
uj@grimme.dk

Arg. 2009 - Ha: 4362
RING UFFE FOR INFO

Arg. 2013 - Ha: 1602
RING UFFE FOR INFO

Arg. 2011 - Ha: 2964
RING UFFE FOR INFO

Arg. 2018 - Ha: 861
RING UFFE FOR INFO

Arg. 2002 - 6 rk.
RING UFFE FOR INFO

www.grimme.dk • GRIMME Skandinavien • Chr. Hyllebergs Vej 9-11 • DK-8840 Rødkærbro • +45 8665 8499 • grimme@grimme.dk

Foto 1: Voksen runkelroebille (Foto Lars Monrad Hansen).

Foto 2: Skader af runkelroebille på kimstængel.

Foto 3: Skade efter gnav af runkelroebille.

Erfaringer fra hollandske og belgiske forsøg i 2019 viser samme resultat, at Force yder god beskyttelse omkring den spirende plante under jordoverfladen og øger plantetallet. Selvom der i disse forsøg har været overjordiske skader af runkelroebiller med deforme planter og væksthæmning til følge, og supplerende sprøjtninger er foretaget ved mere lune forhold, har sprøjtninger heller ikke her givet yderligere merudbytte. Derfor er konklusionen fra forsøg 2019, at der skal meget kraftige overjordiske angreb til, før sprøjtning betaler sig. Det er et års forsøg, men fra forskellige områder. Forsøgene fortsætter i 2020 for at høste mere erfaring.

Biologi

Den voksne runkelroebille er aflang, mørkebrun og meget lille, kun 1-1,7 mm lang. Værtsplanter, hvor larverne kan

udvikles, er sukker- og foderroer, spinat og rødbede og hvidmelet gåsefod. Den voksne bille kan optræde også i andre arter som fuglegræs, hestebønner, gulerod, raps, ærter og kartofler. Om efteråret søger billerne ned i jorden i roemarken, hvor de befinder sig, og her overvintrer de voksne biller. Om foråret, når jordtemperaturen når over 3-4 grader, aktiveres billerne, og begynder at spise på stedet på underjordisk værtsplante eller erstatningsværter, figur 1.

I billernes søgning af nye værtsplanter kan de vandre fra den gamle mark til kanten af ny nærtliggende roemark, og der angives en vandringshastighed på ca. 8 cm pr. min. Når temperaturer når op på 12-14 grader begynder billerne at flyve, og der ses flest flyvende biller ved 20 grader og passende fugtigt vejr.

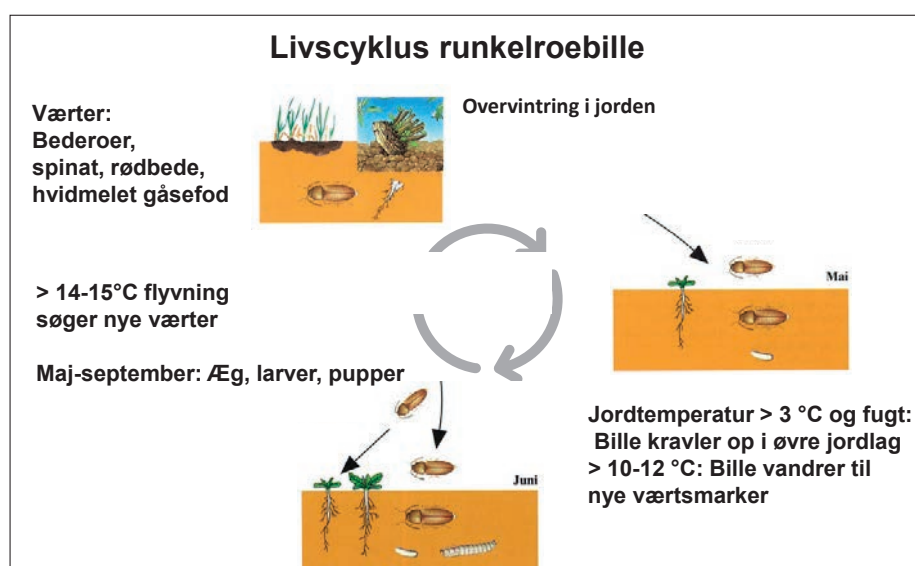
Æglægning foregår fra maj til september,

hvor der lægges 20-25 æg per hunbille. Æggene lægges nær roden af værtsplante. Larverne, der er 2,5-3 mm lange med rødgul hovedkapsel lever i jorden og ernærer sig af de fine siderødder, men de forårsager normalt ikke skade på roeplanter. Efter et puppestadie udvikles ny bille, der i begyndelsen er lys brun. Hele billens udviklingstid er ved optimale betingelser angivet til at være 65 dage, ved køligere temperaturer er udviklingen langsommere. I varme sæsoner kan der måske udvikles to generationer.

Risiko for skader

Størst risiko for angreb ses i roer efter roer, derfor endnu en grund til et fornuftigt sædskifte. Roer efter roer anvendes kun forsøgmæssigt for at provokere høje angreb. Men øget angreb kan også ses et par meter ind i ny roemark, der grænser op til forrige roemark, hvilket kan blive en fordel at planlægge ud fra også i økologisk dyrkning. Dette skyldes, at runkelroebillerne vandrer mod nye værtsplanter i starten af sæsonen, og senere under mere lune forhold letter de og flyver til nye værtsmarker. Runkelroebillen skader kun små roeplanter, og de kraftigste skader ses ofte før den egentlige flyvning begynder, altså fra kravlende biller.

Afhængigt af jordtemperatur ses de første skader gerne underjordisk på spirende frø og på underjordisk del af kimstængelen med de typiske runde sorte huller til følge, foto 2. Når temperaturer stiger til 14-15 grader i nogle sammenhængende

Figur 1. Runkelroebillens livscyklus. Modificeret efter Brendler, F., B. Holschulte, W. Rieckmann (2008). Zuckerrübe, Krankheiten, Schädlinge, Unkräuter. AgroConcept.

timer, cirka 4-5 timer, og hvor fugtighed samtidigt er passende høj, øges billernes aktivitet over jordoverfladen, hvor billerne kravler op på plantedelene, især kan de sidde i hjerteskedet og gnave. Dette kan medføre, at planterne bliver deformet med hæmmet vækst til følge, *foto 3*. Det rapporteres, at billerne især optræder på mere lerholdige jorde og optræder mindre hyppigt på sandede jordtyper. Ved tørre forhold uanset temperatur samt ved kølige forhold, bevæger billerne sig ned under jordoverfladen.

Skader på kimstængel i planternes vækststadier op til fjerde løvblad er især kritiske. To, tre eller flere bid pr. plante giver indfaldsveje for sekundære svampeangreb, og kan give symptomer på rodbrand og medføre "væltesyge". Med de efterfølgende sekundære svampeangreb bliver planten mere beskadiget.

Skadetærskler

Den væsentligste bekæmpelse af runkelroebiller bliver dækket ind af bejdsning med Force og Gaucho, jævnfør forsøgsresultater fra 2019. Nuværende vejledende skadetærskel på planter i stadiet kimblad - til 4-6 løvblade er 50 pct. angrebne planter, hvis planter er i god vækst, og det må antages, at der skal være en del skade på hver plante. Skadetærskel vil være lavere ved roer med reduceret vækst. Der er pt. ingen godkendte sprøjtemidler til bekæmpelse af runkelroebiller. Karate 2,5WG/Lamdex må kun anvendes mod runkelroebiller, såfremt der samtidig er angreb af andre skadedyr, som er nævnt på etiketten f.eks. trips eller bedefluelarver. Hvis et behov for sprøjtning imødeses, skal sprøjtningen foretages under forhold, hvor insekterne er fremme, det vil sige under lune forhold med fugtighed i luften, hvilket ofte er en aften behandling.

Økologisk dyrkning

I projektet "Runkelroebiller i økologiske sukkerroer" udført 2002-2006 blev der blandt andet konkluderet, at runkelroebillerne koloniserer ved at kravle fra den gamle roemark til den nye roemark ved omkring 12 grader eller mere, og indflyvning foregår, når lufttemperaturen er 20 grader. Placeres en økologisk sukkerroemark i sædskiftet klos op ad sidste års mark, vil der ikke uventet forekomme flere runkelroebiller i de første par meter ind i den nye mark. Det er muligt at udtage jordprøve om efteråret eller foråret i de nærliggende sukkerroemark fra året før for at få en idé om forekomstens størrelse. Man udtager jord med en lille cylinder, eventuelt med skiver af jord fra spadestik. Jorden opslættes i vand i en spand, og efter et par minutter kan man på vandoverfladen se, hvilke insekter der gemmer sig i jorden. For mere fremtidige løsninger kan vi håbe på forædling af nye sorter med tolerance overfor angreb af runkelroebiller. ■

AXIS M 50.2 EMC+W

Den store kampagnespreder

Topprofessionel gødningspreder med stor beholderkapacitet til de, som vil fremtidssikre mulighederne i gødskningen. Sprederen har den gennemtestede og præcise EMC-spredeteknologi samt:

- Op til 4,2 t nyttelast
- VariSpread Pro – lynhurtig og dynamisk afluk i kiler
- Telimat – traditionel kantspredning
- ISOBUS konvertibel – forberedt til eksterne ISOBUS-systemer med GPS programmer
- Vejeceller til egenkontrol af beholderindhold
- Stort program i ekstraudstyr, bla. universale CCI 50 eller CCI 1200 ISOBUS-computere, samt diverse GPS-programmer.

KAMPAGNE

Rauch Axis M 50.2 EMC+W, 4.200 l, presenning, kantspredning, LED-lys, stige, 28-36 m spredeskiver. Normalpris kr. 248.000,-

kr. 199.000,- Spar 49.000,-

Priser er ekskl. moms og montering.

Vil du vide mere?

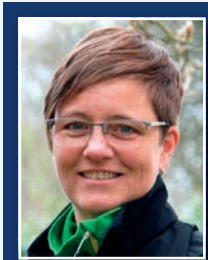
Christian Korsholm tlf. 76 40 86 66

Christian Kyhn Lorenzen, tlf. 76 40 86 68

Mikkel Nilars

– ny medarbejder hos NBR

Forsøgschef
Desirée Börjesdotter,
NBR Nordic Beet Research

Den 1. januar i år startede Mikkel Nilars som projektleder hos NBR. Han er agronom og bliver ansvarlig for NBR's ukrudtsstrategier og forsøg med bejdsmidler.

– Når man som jeg er opvokset på landet – og har arbejdet med formidling af viden om produkter til landbruget det meste af mit liv – er det fantastisk at komme til NBR, mener Mikkel. Her er vores rolle jo for alvor at skabe og formidle viden, som forhåbentligt kan anvendes umiddelbart til at skabe værdi hos de landmænd, der producerer roer.

Mikkel kommer hos NBR primært til at have ansvaret for strategier til ukrudtsbekæmpelse, hvor vi jo udover de traditionelle strategiforsøg er i gang med at kigge nærmere på båndsprøjtning med konventionelle sprøjter såvel som med autonome enheder. Et andet vigtigt område er bejdsning af roefrø. Her kommer Mikkel primært til at have med svampebejdsningerne at gøre. Bejdsning er et område, der kommer til at have forøget fokus de kommende år, da flere af de velkendte midler forsvinder fra markedet – og der derfor skal findes nye løsninger.

Mikkels baggrund

Efter uddannelsen til agronom, på Landbohøjskolen i København, kom Mikkel i 1999 til Hardi International. Her var han produktchef for bl.a. dyser og i de sidste tre og et halvt år leder af Hardi Academy med det formål at uddanne og træne landmænd, rådgivere, sælgere mm. fra det meste af verden. Hos Hardi har Mikkel desuden deltaget i udviklingsprojekter indenfor bl.a. precision farming.

– Jeg har arbejdet med plantebeskyttelse fra mange vinkler gennem min karriere – og glæder mig til med den baggrund at bidrage til styrkelse af roedyrkingen i Danmark og Sverige.

Jeg ser frem til at arbejde i en specialiseret afgrøde som roer – med dedikerede landmænd, rådgivere og industri.

I 2009 skiftedes Hardi ud med Syngenta, hvor Mikkel som produktchef fik ansvaret for firmaets produkter til kartoffelavl. I løbet af de ni år hos Syngenta har Mikkel – udover midler til kartofler – også haft ansvaret for bejdsmidler i bl.a. roer. De sidste tre år hos Syngenta var Mikkel ansvarlig for insekticider i Nordeuropa. Det sidste halvandet år har Mikkel arbejdet med erhvervsrådgivning indenfor eksport hos Erhvervshus Sjælland.

– Kommunikation og formidling er meget vigtigt for mig. Hvis ikke vi kan formidle den viden vi skaber på en måde, så den hurtigt kan anvendes i praksis, ja så mener jeg ikke vi har løst vores opgave.

Mikkel er 48 år og bor på et lille hobbylandbrug nord for Rønne sammen med sine to børn. Udover familien og landbruget er det jagt, natur og friluftsliv, der fylder i fritiden.

Mikkel vil primært være at finde på kontoret på Sofiehøj i Holeby og til tider også på kontoret i Sverige. ■

Mikkel Nilars er fra 1. januar ansat som projektleder hos NBR.

Sukkerprocenten falder!

*Chefkonsulent
Bo JM Secher,
Nordic Sugar – Agricenter DK*

Vi har netop forladt en kampagne, som har resulteret i en af de laveste sukkerprocenter nogensinde. Samtidigt har vi høstet det næsthøjeste sukkerudbytte nogensinde. Det sidste kan vi glæde os over, hvorimod det første giver anledning til løftede øjenbryn, idet de lave sukkerprocenter øger udgifterne til transport og giver vores fabrikker udfordringer og omkostninger i produktionen.

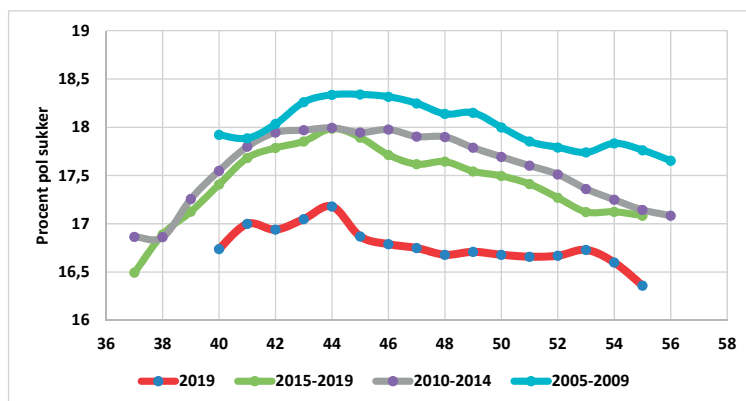
Set over en årrække er der meget store variationer i sukkerprocenterne. I 2009 nåede vi i perioder fabriksgennemsnit over 20,1 procent, hvorimod der i perioder i 2011 var sukkerprocenter på 16,1 procent.

Årets klimaforhold har stor betydning for sukkerprocenten. Men ser man på udviklingen over tid, er der en tydeligt faldende trend.

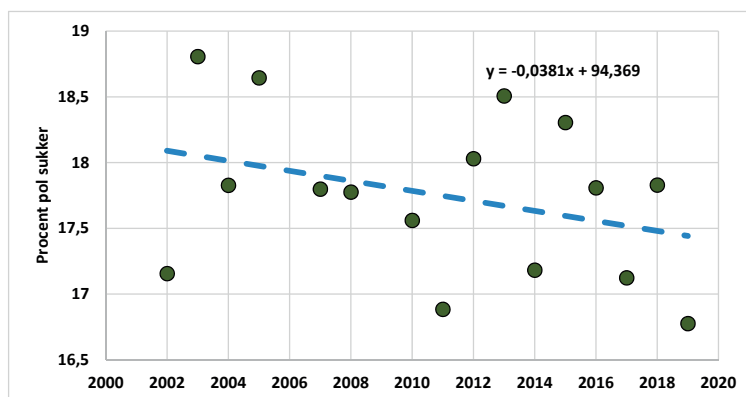
Som det fremgår af figur 1, så er det tydeligt at sukkerprocenten er faldende, når man sammenligner de tre fem-års perioder. Ligeledes er det tydeligt, at 2019 afviger markant fra gennemsnitlige værdier.

Trenden bliver tydeligere når man ser på de gennemsnitlige sukkerprocenter hvert år. De er vist i figur 2, hvoraf det også fremgår, at sukkerprocenten falder med ca. 0,04 procent hvert år i perioden.

Det ser ud til, at sukkerprocenten i den genetiske udvikling uheldigvis er negativt koblet til sukkerudbyttet. Det betyder, at vi får store udbytter i marken, men også, at vi får stigende omkostninger til transport og omkostninger i produktionen. Det kan derfor være relevant at se på, om afregningen i forhold til sukker er tidssvarende. ■

Figur 1. Sukkerprocentens udvikling i uger, vist for 2019 og de tre femårs perioder 2005-2009, 2010-2014 og 2015-2019.

Figur 2. Gennemsnitlige sukkerprocenter i årene 2002 til 2019. 2006 og 2009 er udeladt.

Seneste nyt fra Primær Færdsel

Knud Erik Clausen,
Holtegård ved
Maribo

Danske Sukkerroedrykeres medlem af L&F Trafikgruppe for Primær Færdsel

Arbejdsgruppen for Primærfærdsel, hvori jeg repræsenterer Danske Sukkerroedrykere, har det forgangne år arbejdet intenst på flere fronter.

Grotesk situation på TEMPO 40

Lad mig starte med TEMPO 40, en føljeton uden sidestykke! Bestemmelsen blev som bekendt vedtaget for 4 år siden. Fra start har der bl.a. været problemer med fastsættelse af tolerancen på hastigheden, hvor der er en forskel på

ca. 0,5 km/t. mellem EU-typegodkendelsen og de nationale danske krav. Det opleves således ofte, at en traktor med EU-typegodkendelse ikke kan godkendes til TEMPO 40.

Påhængsredskaber kræves i forhold til TEMPO 40 udstyret med en nummerplade til identifikation. Dansk Motorregister (DMR) administrerer nummerpladeordningen under Motorstyrelsen. Problemet består i, at der ikke findes en nummerplade til formålet, idet alle eksisterende nummerplader udløser en afgift, hvilket ikke var hensigten. Motorstyrelsen har senest tilkendegivet, at de ikke agter at indføre en ny nummerplade til formålet! Arbejdsgruppen for Primærfærdsel afgav i forbindelse med lovens indførelse høringsvar, hvor de pågældende problemer blev påtalt. Færdselsstyrelsen valgte at tilsidesætte vores indsigelse, og derfor står vi nu desværre i en helt grotesk situation.

Mulig løsning på overskridelse af max. længde på 12 m

I forbindelse med bl.a. vores roetransport er vi bekendt med, at flere motordrevne køretøjer overskrider max. længden på 12,0 m i Dimensionsbekendtgørelsen. Der er blevet rettet henvendelse til Færdselsstyrelsen om dispensationsmuligheder, og Færdselsstyrelsen har i den sammenhæng været behjælpelig og tilkendegivet, at en mulig løsning kunne være transport under Særtransportordningen. Særtransportbekendtgørelsen åbner muligheder for transport efter blokvoognstransport-principper – blot med den forskel, at det pågældende køretøj transporterer sig selv efter nærmere vilkår udstedt af såvel politi samt den pågældende vejmyndighed. En sådan tilladelse kan gives, så den er gældende for særlige områder. Senest har Færdselsstyrelsen meddelt os, at der i den sammenhæng også arbejdes på at løse vores mangeårige problem vedr. bæltekøretøjer under samme ordning. Under Særtransportordningen kører bl.a. mobilkraner, betonpumper m.m. En sådan løsning vurderer vi kan være særdeles hensigtsmæssig, og vi venter fortrøstningsfuldt på et kommende udspil fra Færdselsstyrelsen. Desværre kan vi først forvente noget i 2021, men vi venter gerne på den helt rigtige løsning.

Nye kommende EU-krav til bremsesystemer

Nye EU-krav til fremtidige bremsesystemer på såvel traktorer som påhængsredskaber er desuden et punkt, vi alle hver især skal forholde os til. Nye traktorer fra 2020 til 2025 er alle udstyret med henholdsvis tryklufsbremser og/eller hydrauliske 2-strengsbremser. Disse traktorer er også i stand til at køre

Bestemmelsen om TEMPO 40 har været en føljeton uden sidestykke, siden den blev vedtaget for 4 år siden.

Fra 1. september 2019 er der nye krav
vedr. refleksplader.

med påhængsredskaber monteret med hydrauliske 1-strengsbremser (som vi kender). Fra 2025 må en ny traktor ikke kunne anvendes til redskaber udstyret med hydrauliske 1-strengsbremser. Vi står altså i en situation, hvor en ny traktor ikke vil være i stand til at køre med mange af vores eksisterende påhængsredskaber. Det er derfor uhyre vigtigt, at vi hver især lægger en strategi vedr. fremtidige bremsesystemer og allerede nu følger denne strategi ved kommende investeringer i nye påhængsredskaber.

Nye krav om refleksplader

Fra 1 september 2019 er der nye krav vedr. refleksplader (skrånstillede fluorescerende rød/hvide striber) påmonteret

på alle nye køretøjer samt redskaber, som overstiger 2,55 m. Et krav som vi vurderer synes særdeles relevant. I den sammenhæng er det værd at notere sig, at det absolut ikke er ulovligt at montere disse plader på ældre påhængsredskaber. Opfordringen herfra skal derfor lyde, at mens vi går og afventer det kommende

forår, kan man bruge evt. overskudstid til montering på eksisterende redskaber. En udførlig beskrivelse findes på hjemmesiden "Landtrafik.dk", som også i mange andre sammenhæng giver god information.

Med ønsket om et godt og trafik sikkert 2020. ■

Er du klar til roe-sæsonen 2020?

TRV Radrenserne klarer opgaven
for rensningen af dine roer!

- ▼ Elegant og stilrent design
- ▼ Materialer i højeste kvalitet
- ▼ Nem vedligeholdelse
- ▼ Ekstrem frihøjde (+80cm)
- ▼ Markedets mest solgte renser!

Torben Hehr
22103735
th@thyregod.com

Claus Jensen
22103739
chj@thyregod.com

Thyregod A/S · Borgergade 46 · DK-7323 Give · +45 75 73 40 99 · thyregod@thyregod.com · www.thyregod.com

Benjamin Berner Christensen
Pollerup Hovgård – MØN IS

Da overtalelsesevnen var for stor og evnen til at sige nej for lille, er jeg nu blevet årets dyrkerskribent. Jeg vil komme til at skrive om både konventionelle og økologiske sukkerroer, samt hvad der ellers rører sig i årets løb på vores landbrug. I denne udgave vil jeg først give en lille præsentation af vores landbrug i kronologisk rækkefølge. Senere på året vil jeg forsøge at beskrive årets gang, og hvad vi ellers rammes af.

Pollerup Hovgård

Pollerup Hovgård (PH) ligger på det sydlige Møn ved Råbylille. Siden 1997 har jeg, Benjamin Berner Christensen og

Benjamin Christensen, Pollerup Hovgård – MØN IS ny dyrkerskribent i 2020

min kone Gitte (begge uddannet driftsleder med grønt bevis) ejet og drevet gården. Vi har to børn Magnus på 25 år og Sofie på 22 år.

PH er en slægtsgård, der er sporet 8 generationer bagud. Da vi overtog gården i 1997, var det efter mine bedsteforældre. Gården var dengang med et jordtilliggende på 63 ha - heraf 58 ha dyrket, og en malkekvægsbesætning på 100 sortbrogede malkekøer. Køerne var opstaldet i en løsdriftsstald med samme dåbsattest som undertegnede (1972). Mine forældre drev mit fødehjem – et planteavlsbrug på 160 ha og et mindre entreprenørfirma på Østmøn. Allerede fra starten i 1997 begyndte jeg at drive jorden sammen med min far, hvor det faldt naturligt at deles om en maskinpark. Der er blevet dyrket sukkerroer på begge bedrifter langt tilbage i tiden, hvilket uden afbrydelse er forsat fra 1997 og til i dag. Jeg kan dog ikke afvise, at der en eller to gange de senere år har været en let ”rysten” på hånden. Men trods alt er jeg stadig roedyrker.

1997-2007 – tilkøb af ejendomme og ny kostald

PH drives videre og der tilkøbes en ejendom og forpagtes yderlig 2 ejendomme. I 2001 bygges en ny kostald. Ko-antallet hæves til ca. 140 årskøer. I 2004 indleder min far og jeg et glidende generationsskifte, der i 2007 resulterer i, at jeg køber mit fødehjem. Entreprenørfirmaet overdrages til anden side.

2007-2009 – droppede plan om stor udvidelse af besætning

Efter overtagelsen af min fars landbrug var markplanen på ca. 360 ha. Min drøm var at bygge yderlig en kostald og dermed udvide til 330-350 årskøer. Men lang sagsbehandling på miljøansøgning, faldende mælkepris og generel finanskrise stemning gjorde, at planen i 2009 blev skrottet. Det blev kun til en lille udvidelse til 160 årskøer i eksisterende rammer. Markplanen var sammensat med 100 ha grovfoder med græs og majs samt 260 ha salgsafgrøder, som bestod af sukkerroer 50-60 ha, byg og hvede til fremavl, rødsvingel og lidt vinterraps.

2010-2015 – MØN IS etableres

Lysten til yderlig udvikling gjorde, at vi efter de droppede planer om udvidelse af mælkeproduktionen, begyndte at spekulere i, om vi måske kunne finde en lille niche til vores landbrug. Det måtte gerne være spændende, og det måtte også gerne kunne give mindst en arbejdsplads, da Gitte, efter at have været hjemmegående mens børnene var små, forsat gerne ville arbejde hjemme. Det endte med, at vi kastede os ud i isproduktion. En ældre staldlænge blev renoveret og ombygget til lager, kontor, ismejeri og en lille

Rensning af foderroer, hvor Transport Møn klare opgaven den 27. januar 2020.

Rense/læsning og hjemkørsel af årets sidste foderroer.

gårdbutik. Den 15. maj 2010 åbnede vi MØN IS. Vi var i starten meget usikre på, hvad omfanget ville blive, og om det kunne bære personale i butikken, eller det blot skulle være en "klokke" på døren. Ville kunderne overhovedet kunne finde os 3 km fra Klintevej, som er trafikåren til Møns klint? Bekymringen blev hurtigt gjort til skamme, og der blev ansat unge piger og drenge til at sælge is. Jeg vil sikkert senere på året, når solen er begyndt at skinne, fortælle mere om Møn is.

2015-2020

– omlægning til økologi

I 2015 kommer der brev fra vores mejeri Arla, som efterspørger andelshavere med lyst til økologiomlægning. Brevet læses med stor skepsis, men især min bedre halvdel så muligheder. Jeg selv så nok mest optrådte drivveje, græsmarker og meget beskidte roemark. Men efter en tankeanalyse og en optælling af "Røde Ø'er" i mejerifabrikken i den lokale Super Brugs, lod jeg forstå, at hvis vi som fødevarerproducenter vil være med til fylde alle hylder i dagligvarebutikkerne, skal der bruges nogle økologer – så hvorfor ikke os?

Næste skridt blev en lang liste med fordele og ulemper. Færrest ulemper kom der i forbindelse med selve mælkeproduktionen. Selvfølgelig ville det medføre afgræsning og dermed ekstra arbejde med opsætning og flytning af en

masse hegn og vandkar. Men afgræsning var ikke fremmed for os, vi har tidligere praktiseret det for malkekøerne, dog ikke *hver dag fra midt april til*

1. november minimum 6 timer dagligt (øko-regelsæt).

Kvier og goldkøer var i forvejen på græs hver sommer. Glæden og trivslen for både dyr og mennesker opvejer faktisk "næsten" dette arbejde. Foderplan og grovfoderareal skulle også sammensættes anderledes, med mere hjemmeproduceret foder, hvor især græsarealet skulle udvides. Samtidig ville det blive farvel til biprodukter som HP-pulp og mask. Som økolog er det vigtigt at have rigeligt grovfoder af god kvalitet og især græs, da indkøb af fremmed økologisk protein er meget dyrt. Andelen af hjemmeproduceret foder skulle hæves fra 50 % til 90 %. Vi kendte i forvejen en håndfuld økologiske mælkeproducenter, og de var til stor hjælp i beslutningsprocessen, hvor de villigt delte en masse erfaringer. Min største bekymring, og der hvor der stod flest ulemper på listen, var omkring planteavl. En kløvergræsmark, hvor der kommer en slåmaskine 4-5 gange om året eller en ko for den sags skyld, er ikke der ukrudtet tager overhånd. Men hvad med sædskiftet med roer, frøgræs og kornafgrøder - kunne vi styre det? Et andet stort spørgsmål var næringsstoffer. 160 køer forsyner ikke 420 ha, som vi var kommet op på med de seneste køb og forpagtninger. Derfor blev beslutnin-

gen en delvis omlægning. De arealer, der lå længst væk fra gylletanken, blev forpagtet ud til et nyt selskab, der kunne forsætte konventionelt. Hjemstedet for selskabet blev vores ejendom på Østmøn, så en fysisk opdeling af diverse beholdninger også var mulig. Beslutningen blev truffet og markplanen for 2016 blev lagt og indeholdt 235 ha omlægning og 185 ha. konventionelt.

Foderroer og sukkerroer

I løbet af 2016 begyndte Nordic Sugar at tegne kontrakter på økologiske sukkerroer til 2017 og frem. Jeg syntes, det lød spændende, men da vi var under omlægning, ville vi først kunne levere økologiske sukkerroer i 2019. Derfor beslutter jeg at prøve kræfter med økologisk dyrkning af foderroer. Efter der var sagt farvel til HP-pulp, ville det gøre godt med lidt roer i vinterfoderplanen. Både fordi køer elsker roer, men også fordi der ville kunne spares en del på det dyre økokorn, som i stedet kunne sælges bl.a. til fremavl.

Dyrkningsstrategi i de økologiske roer

I de 3 år, vi nu har dyrket økologiske roer, har forfrugten alle gange været 3-4 års kløvergræs. Det er valgt for at få så lille ukrudtstryk i roerne som muligt. Samtidig burde der være nok kvælstof til rådighed, så den tunge gyllevogn kan holdes langt væk fra såbedet i foråret.

Vi har i de 3 år afprøvet lidt forskellige metoder til renholdelse: blindstrigling, radrensning, gasbrænding, Steekete robotluger og i 2019 Farmdroid-så/luge-robot – alle år tilsat mere eller mindre håndlugning. Håndlugning er dyrt, og det er ikke let at skaffe kvalificerede folk til opgaven, så det skal minimeres mest muligt. Højeste udgift til lugning var i 2018 på 6.500 kr/ha og laveste i 2019 med 4.300 kr/ha. Udbyttet i foderroer har i de 3 år varieret fra ca. 10-15.000 kg. ts./ha. svarende til 50-75 tons rene roer.

Investeret i en Farmdroid

Vi skal have teknologien til at hjælpe os og investerede derfor i 2019 i en Farmdroid robot (navngivet Roberta). Det var ikke uden udfordringer, når Roberta skulle lære at arbejde på egen hånd. Roberta vil jeg med sikkerhed skrive meget mere om senere i år. Inden det bliver forår, får hun en større opdatering, så det bliver meget spændende at følge.

Økologiske sukkerroer til fabrik for første gang i 2019

I 2019 blev der foruden økologiske foderroer også dyrket økologiske sukkerroer på 7,4 ha. Renholdelsen var den sammen som beskrevet for foderroerne. Sorten var Davinci fra Maribo. Optagningen forgik i tungt føre den 2. okto-

ber. Alle vores roer bliver taget op af maskinstation med en Grimme Maxtron 620 med bælder.

Rensning og levering blev fortaget af Transport Møn den 3. oktober. Jeg skylder at fortælle, at boniteten for hovedparten er JB 7, samt ca. 30 ha gl. søbund med JB 11.

I et år som 2019 kan det godt være en udfordring at få høj renhedsprocent. I fabriksroerne betaler vi os fra det, men for foderroernes vedkommende ender for meget jord i maven på kørerne, hvis vi ikke forsøger at gøre noget. Opskriften har været optagning i bedst muligt føre med en dygtig pilot bag rattet i Grimme maskinen. Derefter lagring på mark helst under fiberdug. Til hjemkørslen lejes Transport Møn med Ropa Maus til en grundig rense/læsning, inden vi kører roerne hjem til lagring under fiberdug i plansilo.

Udbyttet af vores første sæson med økologiske sukkerroer blev 60,4 ton rene roer pr. ha med 16,0 % sukker (9,67 tons pol. pr. ha) og en renhed på 87,0 %. På trods af dårlig renhed vil jeg betegne resultatet som yderst tilfredsstillende. Det bliver også uden tvivl årets bedste afgrøde med et bruttoudbytte på 36.400 kr/ha. Det er så også med sikkerhed den afgrøde, der har krævet det største input

både i kr og management. Arealet med økologiske sukkerroer udvides i 2020 til 17 ha. Foderroerne får en pause – noget kørerne nok bliver skuffede over, men den faldende pris på økologisk korn gør roefodringen for dyr.

Konventionelle sukkerroer

Jeg har ikke tænkt mig at omtale dem så meget denne gang, der vil komme mere senere på året. Dybest set gør vi ikke noget særligt, foruden selvfølgelig at gøre os umage i et traditionelt dyrkningssystem med gødningsplacering og justeret plansprøjtning. I 2019 havde vi 32,67 ha, hvor vi høstede et udbytte på 77,5 tons rene roer ha, renhed 89,1 % og 16,9 % sukker (13,1 tons. pol ha.) – en smule under mit 5 års gns. på 13,5 tons pol. pr. ha. Årsagen skal findes i års lave sukkerprocent. ■

Markplan 2020 Pollerup Hovgård, Økologisk

Sukkerroer til fabrik	17,0 ha
Vårbyg fremavl N&S	52,0 ha
Konservesært, Ardo	18,0 ha
Engsvingel, frøavl DLF	6,5 ha
Timothe, frøavl DLF	8,6 ha
Vinterraps	14,4 ha
Vinterhvede til foder	21,2 ha
Vinterrug til foder	17,0 ha
Silomajs	30,0 ha
Lucerne	6,0 ha
Kløvergræs slæt/afgr.	80,0 ha
Vedv. Græs afgræsning	15,3 ha
I alt	286,0 ha

Markplan 2020 Bystævnegården, Konventionelt

Sukkerroer til fabrik	44,0 ha
Vårbyg fremavl N&S	42,0 ha
Vinterhvede	20,0 ha
Rødsvingel frøavl DLF	29,5 ha
Juletræer	3,3 ha
Græs brak, MFO, BNBO	1,2 ha
I alt	140,0 ha

Dagens ration af foderroer skæres/knuses i special hydraulisk skovl, inden de kommer i fuldfoderblanderen.

Stigende verdensmarkedspris på sukker

Årets sukkerroehøst i Danmark er afsluttet med et godt resultat med 13,5 tons sukker pr. ha, hvilket i år placerede os helt i toppen i Nordzuckers område. Vi har således opnået det næsthøjeste udbytte nogensinde, og det selvom der også har været mindre problemer i årets løb med tørre forhold i flere områder og lavt sukkerindhold og skøre roer, som gav problemer under oparbejdningen i fabrikkerne.

Ser vi ud i verden, er overskriften i SUGARBEET GROWER i USA, at der her har været store problemer med at få høstet alle sukkerroerne. Man har således gjort op, at der er omkring 60.000 ha, det

ikke har været muligt at høste grundet frost.

I ZUCKERRUBE fra DNZ i Tyskland fremgår det, at EU-Kommissionen har opgjort resultatet i EU for året til en nedgang i arealet på 5 % og en produktion på 17,5 mio. tons sukker. På verdensmarkedet forventes en samlet reduktion på 4,8 mio. tons sukker især grundet dårlige vejrforhold i Indien og Thailand, mod et overskud sidste år på 1,8 mio. tons.

I hovedtal er der følgende tal for året:

EUROPA – i hele Europa forventes en høst på 30,8 mio. tons sukker, lidt mere

end sidste år grundet et større udbytte i Rusland.

AFRIKA – der er en lille stigning i Afrika på 0,7 mio. tons sukker til 12,8 mio. tons. Det skyldes bl.a. en større høst i Egypten, mens resultatet i Sydafrika er uændret fra sidst år. Der er mindre stigninger i Swaziland og Etiopien.

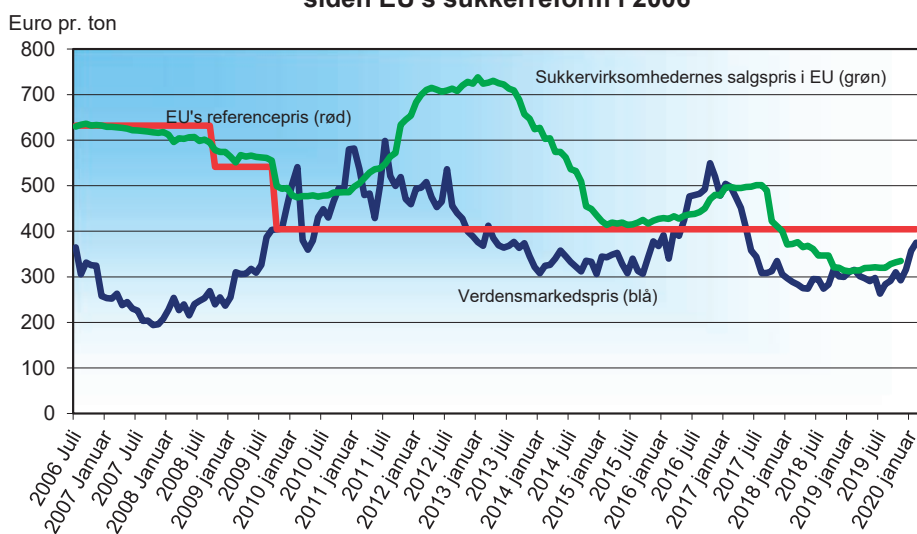
NORD og CENTRALAMERIKA – i Nord og Centralamerika er der en nedgang i produktionen fra 23,0 til 21,6 mio. tons sukker grundet en mindre produktion i USA og Cuba. Heraf er reduktionen i USA på 0,8 mio. tons fra 8,3 til 7,5 mio. tons sukker.

SYDAMERIKA – i Sydamerika ses en samlet stigning på 0,7 mio. tons til 37,8 mio. tons, hvor produktionen ligger uændret hos de store producenter, Brasilien og Columbia.

ASIEN – produktionen i Asien tegner til et fald på 10 mio. tons. Det er især Indien, som er ramt med et stort fald på 7,6 mio. tons på grund af dårlige vejrforhold. Også Thailand har et fald på 2,4 mio. tons til en produktion på 12,5 mio. tons. Der er også små ændringer i Kina og Pakistan.

OCEANIA – der er stort set ingen ændringer Oceanien. En lille stigning i Australien på 0,2 mio. tons sukker er det hele. ■

Verdensmarkedsprisen og EU's priser på hvidtsukker siden EU's sukkerreform i 2006

Sukkerprisen i EU fortsætter sin positive udvikling, hvor den seneste udmeldte sukkerpris i EU for november 2019 viser 335 Euro pr. ton sukker – der er dog fortsat langt op til EU's referencepris på 404 Euro pr. ton.

Verdensmarkedsprisen viser en noget stærkere udvikling til 375 Euro (413 USD) i begyndelsen af februar – det højeste niveau længe.

MariboHilleshög

- din lokale partner i sukkerroer

DANSK TOPSORT

*) NBR NT-forsøg 2019 **) NBR 2019

**TOPSORT - på både
inficeret og sund jord**

TWIX RZ/NT

- Højeste økonomisk udbytte i NT-forsøg (**+1.041 kr. pr. ha***)
- Højt sukkerudbytte i NT-forsøg (**fh. 105***)
- Højt økonomisk udbytte på sund jord (**+449 kr. pr. ha****)
- Højeste renhed i 3 års gennemsnit = stort tillæg
- Højeste sukkerprocent i 3 års gennemsnit = sukkertillæg

**Gå ind på
maribobeetshop.dk**

Du kan også kontakte Ole Lauridsen på mobil 2211 2221. Eller din frøavlskonsulent, hvis du er frøavlert til DLF.

MARIBO®
your partner in sugar beet...

MariboHilleshög · Højbygårdvej 31 · DK-4960 Holeby
Ole Lauridsen tlf. 2211 2221 · ole.lauridsen@mariboseed.com

POST

PP

DANMARK

Magasinpost - SMP
ID-nr. 46584

Al henvendelse til: Danske Sukkerroedykere, Axeltorv, Axeltorv 3, 1., 1609 København V.
Ændringer vedr. abonnementet ring venligst 33394009